

pesme u prozi

paul celan

Okačio sam ponovo velike bele senke o noćni vazduh. Znam, ovuda ne vodi put novog Kolumba, moj će arhipelag ostati neotkriven. Beskrajna račvanja vazdušastog korenja, o koje sam obesio po jednu ruku, grliče se u samoći, nepoznatoj visinskim putnicima, ruke će ih stezati sve grčevitije i nikada neće odbaciti rukavicu melaholije. Sve mi je to poznato, kao što znam da se ne mogu pozudati u plimu i oseku; pena sa dna kupa čipkaste obale ovih ostrva, za koje želim da budu ostrva najjužnijeg Sna. Pod mojim bosim nogama pali se pesak, uspinjem se na vrhove prstiju i dižem se ka tom mestu. Ne očekujem gostoprinstvo, znam i to: gde da se zaustavim, ako ne tamo? Nisam primljen. Glasnik, meni nepoznat, dočekuje me na pučini s izveštajem da mi je zabranjeno pristajanje. Pružam mu svoje ruke, okrvavljene plovećim trnjem noćnog neba, u zamenu za trenutak odmora, s nadom da ću otuda, sa svilene obale prvog rastanka sa sobom, moći da razapnem još jedno okruglo i napeto jedro i nastavim putovanje ka njemu. Pružam svoje ruke da bih bdeo nad ravnotežom ove posmrtno flore, da je sačuvam od svake opasnosti. Ponovo sam odbijen. Ne preostaje mi ništa drugo do da nastavim putovanje, ali sam svu snagu istrošio; zatvaram oči da bih potrazio čoveka u čamcu.

Sledećeg dana usledilo je progonstvo; noću, došao je Rafaelo, obučen u beznade od crne svile, sa kapuljačom; žarki su mu se pogledi ukrštali na mom čelu, potoci vina slivali se niz obraze, i razlivali po zemlji, ljudi su ih u snu srkali.

— Dodi, reče Rafaelo stavljajući mi preko svetlucavih ramena beznade nalik onome koje je sam nosio. Nagnuh se prema majci, poljubih je rodoskrvno i izidoh iz kuće. Ogroman roj crnih leptira, tek pristiglih sa tropa, sprečavao me je da koračam. Rafaelo me je vukao za sobom; silazili smo ka pruzi. Osetio sam šine pod nogama, čuo sam zvižduk lokomotive, vrlo blizu; srce mi se steglo. Voz je tu njao iznad naših glava.

Otvorih oči. Preda mnom, na velikom proplanku, ogroman kandelabr sa hiljadu stubova.

— Zlato? šapnu Rafaelo. — Zlato. Popečeš me na jedan stub da bi, kada dignem u vazduh, mogao da ga spojiš s nebom. Pre no što svane, ljudi će moći da se spasu leteći ka njemu. Pokazaću im put, a ti ćeš ih primiti.

Popeo sam se na jedan od stubova. Rafaelo je prilazio s jednog na drugi, doticao ih redom; kandelabr je počeo da se diže. List mi se spustio na čelo, upravo na mesto gde me je dotako prijatelj pogled, list klena. Gledam uokolo: ne može ovo da bude nebo. Prolaze časovi; ništa nisam našao. Znam: dole su se okupili ljudi. Rafaelo ih je dotakao svojim tankim prstima, vinuli su se i oni, a ja se još nisam zaustavio.

Gde je nebo? Gde?

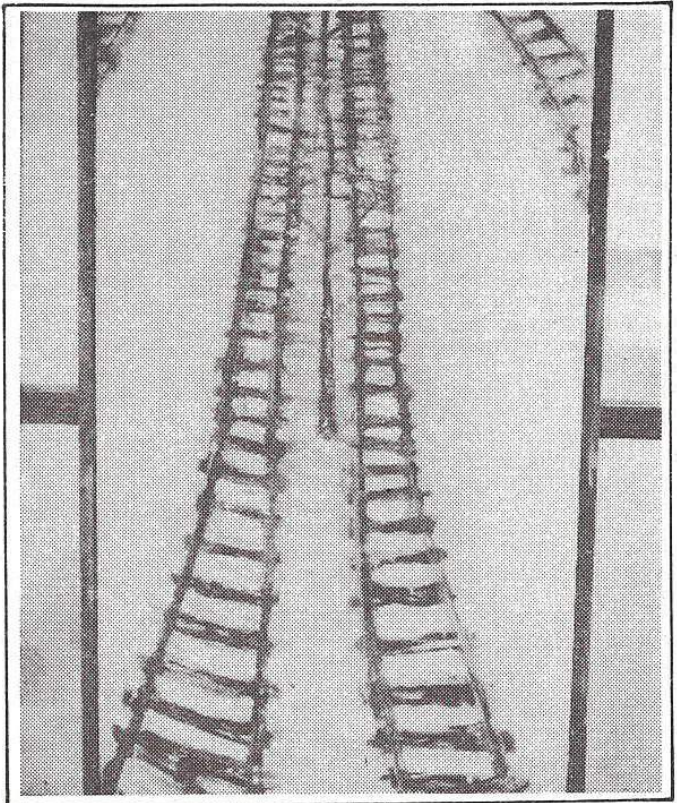
Bilo je noći kada mi se činilo da tvoje oči, na kojima sam crtao velike narančaste podočnjake, raspaljuju svoj pepeo. Tih noći kiša je retko padala. Otvarao sam prozore i go se popeo na prozorski okvir da bih posmatrao svet. Šumsko drveće dolazilo je k meni, jedno po jedno: poražena vojska polagala je oružje. Stajao sam nepomično; nebo je spustilo zastavu s kojom je svoje vojske slalo u boj.

Iz ugla, gledala si me i ti kako tamo sedim, neverovatno lep u svojoj okrvavljenoj nagoti: bio sam jedino sazvežđe koje kiša nije ugasila, bio sam Veliki Krst Juga. Da. Tih noći bilo je teško otvoriti žile dok su me plamenovi obuhvatili; tvrdava tragova bila je moja, napunio sam je svojom krvlju; raspustivši neprijateljsku vojsku, nagradio sam je gradovima i lukama; a zlatni panter proždirao je zoru koja me vrebala. Bio sam Peronije i ponovo sam svoju krv prosuo po ružama. Umrjlane latice gasile su se kao baklje. Sećaš li se? Bio sam Petronije i nisam te voleo.

Bez balustrade, ogromno stepenište kojim se penju i silaze zastave pare pri susretu sa samim sobom; jedina sam koordinata pokreta koja su za mene još izazov. Bez balustrade, prihvatam ih, ipak, i više ih volim za moje retke šetnje između Raka i Jarca, kada sam sa godišnjim dobom u svadi, poplavljujem kuću crnom svilom sladostrača — da nikoga ne voliš. Isto tako retko, unutrašnjim nebom opomenut, dirigentskom palicom, silazim, vatreni točak, na krajnju ivicu stepenika, sve do dna, gde me čeka kosa ubijene žene da me obesi. Vešto izbegavam opasnosti, koja neće preći na moje naslednike. Potom idem, a kada stignem na stepenik odakle sam krenuo, ponavljam najbolji rezultat s još većom brzinom, i tako sve do spektakularnog ismejavanja grive sa poslednjeg stepenika. Sada — I samo sada — vidljiv sam samo za one koji su mi odavno neprijatelji i grozničavo čekaju rasplet. Ali, nenaviknuti na ovakve događaje, misle da sam ja gelender stepeništa i, ne uviđajući opasnost, silaze i otvaraju, u neznanju, vrata na koja će ući Slavna Pokojnica.

Pristalica erotskog apsolutizma, uzdržani megaloman čak i među skafandrima, pesnik, istovremeno halo Paūla Celana, ne evociram okamenjene fizionomije vazdušnog utopljenika, osim u razmacima od jedne decenije (ili više) i ne klizam se, osim u kasnim salima jezerom nad kojim stražari ogromna šuma članova svetske pesničke konspiracije. Shvatljivo je da ovde ne možeš prodreti vatrenim strehlama vidljivog. Veliki gubitak ametista ne simulira porub prema svetu, ova antropomorfnu vegetacija, s čije druge strane pokušavam mesečev ples koji bi me začudio. Nisam dosada uspeo, i očima pomerenim na slepoočnice, začudio. Gledam se s profila, čekajući proleće.

Stigao je, napokon, trenutak da pred ogledalom koje pokriva spoljne zidove kuće u koje si na vekje vekov ostavio rascupanu nevestu, da lepršaš, na vrhu pre vremena rascvetalog bagreme, tvoju crnu zastavu. Trešte fanfare regimente slepca, jedinog koji ti je ostao veran, stavljajući masku, prikačeš za rukave tvog odela od pepela, popneš se na drvo, falte, zastave te hvataju, počinje let. Niko ne zna da leprša oko ove luče kao ti. Spustila se noć, letiš na ledima, kućna ogledala klanjaju se da bi ti požnjela senku, zvezde padaju i razdiru ti masku, oči ti cure prema srcu u kome je sikomor, zvezde silaze i one ka tom mestu, sve do poslednje, jedna sitna ptica, smrt, gravitira oko tebe, a tvoja sanjalačka usta kazuju ti ime.

Možda jednog dana, kada rehabilitacija ravnodnevice postane zvanična, diktirana surovošću kojom će se ljudi zavadi sa drvećem velikih plavih bulevara, možda će se, tog dana, ova četvorica ubiti, istovremeno, tetovirajući čas smrti u lisnatoj koži vaših čela španjskih plesača, tetovirajući ovaj čas još uvek sramežljivim strelicama, ali otrovnim, rane mladosti jednog zbogom.

Možda će biti u tvojoj blizini; možda ste me obavestili o velikom događaju, i moći ću da budem prisutan kada vaše oči — koje su silazile u daleke odaje večeri, gde za sve vreme života u kojima ste se, ni od koga primorani izgnali da biste izmišljali nespretnosti severnih palmi — kada će se vaše oči govoriti svetu o vašoj lepoti somnabuličnih tigrova, možda ću smoci hrabrosti da vam protivurećim tada, u trenutku kada, posle toliko neplodnih čekanja, nademo zajednički jezik. Od vas zavisi da li ću izazvati prstima, raširenim poput lepeze, lako zaslanjen dah rekvijema za žrtve prvo ponavljanja kraja. Od vas, takode, zavisi da li ću spustiti maramicu u vaša usta, opustošenu vatrom lažnih proročanstva, da bih potom, izlazeći na ulicu, mahao tiho iznad glava ljudi u času kada se oni okupljaju pokraj jedinog gradskog bunara da bi se po redu ogladneli u poslednjoj vudenoj kapi sa njegovog dna — gestovima koji zabranjuju svaku drugu poruku.

Od vas zavisi. Shvatite me.

S rumunskog: Petru Krdu